

Kako povećati angažiranost mladih

Iz mladinskih aktivnosti i drugih področij mladinskega udejstvovanja prihajajo poročila o slabi angažiranosti mladine, o nezainteresiranosti za družbeno dogajanje in o razmeroma apatičnem sprejemanju in spremljanju političnih gibanj. »Kako bi po vašem mnenju lahko povečali angažiranost mladih ljudi in izboljšali delo v mladinskih organizacijah s pomočjo strokovnega dela in — ali bi bilo to sploh mogoče?« smo vprašali tovariša Bernarda Stritih, psihologa in predavatelja metodike na višji šoli za socialne delavce v Ljubljani. Prispevek tovariša Stritih smo preleteli že prej, a ga zaradi zmanjšane obsega lista objavljamo šele v današnji številki.

Na vprašanje kako izpolniti delo v mladinskih organizacijah ne morem odgovoriti, ne da bi pred menoj zaživel spomini. S tem vprašanjem sem se srečeval že v nižji gimnaziji (sedanji osemletki), okrog leta 1950, ko je učitelj enkrat letno predlagal kandidate in smo potem z dviganjem rok izvolili predsednika, blagajnika itd. V času med takimi enkratnimi vsakoletnimi dogodki pa se je neusmiljeno vrtilo vprašanje »zakaj«. Odgovora na vprašanje pa nisem mogel najti tudi kasneje na vaješki šoli. Čeprav tu ni več predlagal učitelj, ampak je vsakokratni seznam predlogov za predsednika, blagajnika itd. prebral eden od mladincev, in čeprav so bili ti predlogi globoko utemeljeni z repom funkcij, ki jih je vsak od predlaganih »uspešno« opravil. Repi funkcij v utemeljitvah so se iz leta v leto daljšali: no, resnici na ljubo, tudi sam sem dobil tak rep, vendar v delu mladinske organizacije, kot sem ga čutil na svoji koži, nisem našel odgovora na tisti »zakaj«, ki se mu je takrat, ko sem sam postal mladinski funkcionar, pridružil še vprašanje »kakor«.

Ne vem, ali se mi je zato, ker se je dvignila moja družbena zavest, ali pa zato, ker sem se tudi sam vključil med funkcionarje, vprašanje »zakaj« na univerzi bolj poredko oglašalo; pač pa je vprašanje »kakor« postalo prav nadležno. Ko je človek mlad, so razdalje od misli do dejanja krajše, zato sem skušal dobiti odgovor tudi preko svoje aktivnosti. Nemalo sem bil začuden, ko sem spoznal, da so se moji kolegi v študentski organizaciji pustili hitro prebuditi. Ko se danes oziram nazaj, se več ne čudim, kako nam je uspelo to storiti; opustili smo naučene poze, namesto globokih političnih referatov smo skušali kolegom pokazati svoja vprašanja, in kmalu smo si bili edini, da to niso le moja, tvoja in njegova vprašanja, ampak, da so to naša vprašanja. Pa je že tako; ko si zastaviš vprašanje, si ne moreš kaj, da ne bi iskal odgovora. Potem se ti zgodi, da najdeš odgovor, ali pa se ti vsaj zdi tako. Tudi nam se je zdelo, da smo dobili marsikak odgovor, ne vem, kako globok, a zdelo se nam je, da je vsaj tako dober, kot so bili odgovori, ki so nam jih dajali starejši; predvsem so bili naši odgovori plodovi našega dela, in zato smo z veseljem hoteli te odgovore pokazati vsem. No, končalo se ni prav slavno. Prav tako kot nekoč v nižji gimnaziji so se naenkrat pojavili tovariši, pa ne z namenom, da bi nas poslušali, pač pa zato, da bi nam zopet prebrali seznam kolegov, ki so zrelejši mladinci od nas.

Nadaljevanje s 1. strani

Za dosežke pri predmetu Grafika pa so nagradili Jureta Cihlarja in Gorazda Sefrana.

Akademija za glasbo

Rektor akademije za glasbo prof. Karlo Rupel je dopoldne v Lajovčevi dvorani podelil nagrade in diplome štirim slušateljem, ki jih je svet akademije izbral za najbolj uspešne reproductivce in produktivce v l. 1967.

Nagrade so dobili: Uroš Lajovic, Vera Lacić, Milan Mihelić in Kostadin Kirikov.

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo

Predsednik akademijskega sveta dr. France Koblar je na akademiji v Nazorjevi ulici podelil nagrade absolventom akademije za stvaritve, ki so jih opravili v letu 1967 kot redni študentje IV. letnika — Andreju Inkretu, Dušanu Mauserju in Matjažu Turkul.

Ta kratek uvod sem naredil zato, da bi pokazal, da so me bolj moja doživlja kot vaše vprašanje motivirala za pisanje teh razmišljanj. Moj odgovor predstavlja predvsem sistem osebnih, nesistematično pridobljenih izkušenj, ki so urejene glede na moje teoretično znanje.

Pri postavljanju ciljev in načrtovanju metod dela mladinskih in študentskih organizacij bi morali nujno upoštevati trije:

- potrebe mladih ljudi,
- potrebe družbe,
- zmoglosti mladih na posamezni stopnji razvoja.

Mladinska organizacija bi morala omogočati svojim članom, da v njenih okvirih zadovoljujejo predvsem tiste potrebe, katerih ne morejo zadovoljevati v okvirih drugih skupin, katerim privoljevali v okvirih drugih skupin. Res je, da tu padajo, oziroma sami za sebe. Jasno je, da tu mislim toliko na biološke oziroma ekonomske potrebe kot na psihosocialne potrebe. Res je, da smo ob pogovoru o psihosocialnih potrebah na tankem ledi, saj prav glede tega vprašanja danes v okviru socialne psihologije nastajajo vsak dan novi teoretični modeli, nove hipoteze, le malo pa je pozitivno dokazanih znanstvenih spoznanj. Zakaj? V veliki meri zato, ker se človek ne zaveda potreb, ki so v osnovi njegovih socialnih motivov. Opravka imamo s kompliranim spletom prirojenih bioloških potreb, ki se kasneje socializirajo, prirojenih socialnih potreb in pridobljenih socialnih potreb, vse to pa je pod močnim vplivom kulture.

Znane so nekatere zakonitosti pojavljanja in zadovoljevanja teh potreb. Socialne potrebe postanejo močnejše, ko so zadovoljene osnovne biološke potrebe. Tukaj verjetno tiči kal enega od današnjih nesporazumov v mlajši generaciji. Še prav do včerajšnjega dne je bila borba za osnovno eksistenco vedno takrat mladih ljudi mnogo trša, kot je danes, zato ti ljudje težko razumejo današnjo mladino. Pogosto slišimo: »Kaj jim le še manjka, vsega so sit.« Res je, niso več lačni, pa vseeno ostajajo nezadovoljene njihove tipične človeške potrebe. Če rečem, da ostane neka potreba nezadovoljena, je v tej ugotovitvi skrita misel, da je to potrebo mogoče zadovoljiti, to pa glede socialnih potreb ne drži. Zadovoljimo lahko biološke potrebe, socialne potrebe pa lahko zadovoljujemo, vendar se med tem, ko dosežemo določen nivo zadovoljitve, dvigne nivo aspiracije, potreba se poveča. Zato je iluzorno pričakovati, da se bo mladinci, ki se je privadili določenega manj ustreznega načina zadovoljevanja socialnih potreb, kdaj zasitili. Ravno nasprotno.

Lahko torej rečemo, da ima mlad človek socialne potrebe, katerih se ne zaveda; delno se zaveda le socialnih motivov, ki pa so prirejani vplivom kulturno-socialnega okolja. Socialne potrebe pridobivajo moč, kolikor so biološke potrebe zadovoljene. Socialne potrebe je možno zadovoljevati na razne načine; katerih vrednost različnih načinov zadovoljevanja je različna glede na vsakokratno družbo in njeno ideologijo.

V okviru družine, v prijateljskih skupinah, v športnih društvih, v interesnih dejavnostih itd. naj bi naš mladinec zadovoljeval potrebe po socialnem uveljavljanju, po prijateljstvu, po tem, da bi bil sprejet; zelo težko pa v teh skupinah zadovolji potrebo po zaokroženem gledanju na svet — po enovitem svetovnem nazoru, po pripadnosti in mestu v širši družbeni skupnosti.

Človeku njegov um omogoča opazovati svoje fizično in socialno okolje ter svojo interakcijo z okoljem, njegova basična anksioznost, ki je čustvena narava, pa deluje kot motiv za tako opazovanje. Tako pride posameznik še v mladosti do vrste izkušenj, ki so v začetku nepovezane, včasih tudi protislovne, kar vse človeka bremeni, povzroča napetosti, iz katerih se mora na nek način rešiti. Prav od tod izvira potreba po zaokroženem gledanju na svet, po svetovnem in življenjskem nazoru, saj se je posameznik s tem, da je svoja izkušnja in parcialna spoznanja zaokrožil v bolj ali manj skladno celoto, rešil konfliktnosti na tem področju, hkrati pa je obrnil izkušneno gradivo v bolj uporabljeni obliki. Funkcija svetovnega in življenjskega nazora je na eni strani pomiritev in večji občutek gotovosti pri posamezniku, po drugi strani pa je osnova za dosledno ravnanje, torej osnova za razvoj karakternih potez osebnosti. Funkcija svetovnega nazora je lahko negativna, če je posameznik uresničil potrebo s privzemanjem sistema dogem, saj ima tak svetovni in življenjski nazor lahko za posledico togo, neuporabno in s tem v posameznih situacijah tudi nehumano vedenje. Zato je zelo važno, da posameznik zgradi svetovni nazor v skladu s principi dialektike, ki zahtevajo stalno dopolnjevanje že izdelanega sistema. To bi morala mladinska organizacija kot politična organizacija, to je lahko le model; človekovih socialnih potreb ni mogoče razdvojiti, zato bi morala vsaka skupina omogočati in navajati posameznika na družbeno pozitivno in kreativno zadovoljevanje vseh potreb, čeprav se težje lahko spreminja.

Potreba po spoznavanju družbenih zakonitosti in ideologije se pojavi pri mladem človeku v puberteti. V mladem človeku se tedaj pojavijo razna vprašanja. Odgovorov ne išče le v šolskih knjigah ampak v življenju, v kulturi, v kateri živi. Kultura, katere del je tudi tisto, kar izve otrok iz šolskih knjig, selektira in interpretira v skladu s kulturnimi vplivi, ki nanj delujejo, zlasti preko družine in neformalnih prijateljskih skupin. Pri tem se moramo zavedati dejstva, da smo na določen prehodni stopnji razvoja, da so torej ideološki vplivi od včeraj in od predvčerajšnjim še zmerom živi; da smo v kulturnem pogledu odprta družba in se zato pri nas križajo vplivi raznih ideologij; vse to bi zahtevalo posebno poglobljeno delo z mladino na tem področju.

Zdi se mi, da se mi pri razpravah v idejno političnem delu z mladino vdamo nekaterim iluzijam. Tako je že kar splošno sprejeto mišljenje, da je bila mladina vedno nosilec naprednih idej, da je idejna naprednost ena od značilnostim mladosti. Ob takih pojmovanjih smo tem bolj razočarani, ko vidimo, da je naša mladina mlačna. Ne bi se spuščal v analizo poredka te iluzije; dejstvo je, da ni v skladu niti s socialno niti s pedagoško znanostjo, ki govori o postopni socializaciji človeka, še manj pa je tako mišljenje v skladu z zgodovinskimi dejstvi. Ob naprednih mladinskih gibanjih so živele tudi nasprotna reakcionarna mladinska gibanja. Res

je, da je bila progresivna mladina v revolucijah v prvih borbenih vrstah, a nič manj zagrizeno se ni borila mladina na nasprotni strani. Kar spominja se zadnje dni Reicha.

Mladino je kaj lahko preslepiti tudi z demagoškimi gesli. Navidezna pasivnost mladine je v veliki meri znak nesprejemanja naših družbenih norm. Pri tem pa mirno gledamo oziroma celo sami preko masovnih komunikacij širimo nam popolnoma tujo ideologijo. Pri tem mislim na filmsko in literarno plažo, ki ima v svojih matičnih deželah pogosto važno vlogo pri zaslepljevanju množic in pri vsajanju pragmatističnih idealov. Ko govorim o tem, ne mislim toliko na to, da bi bilo te vplive mogoče zaježiti; taki poskusi bi kaj lahko vodili obraten efekt — prepovedan sadež je zmerom slajši. To je plevel, ki bi se porazgubil, že bi zasejali zdravo in rastljivo žito, tega pa mi ne naredimo. Najlažje bi bilo z ideološko vzgojo začeti v šoli. Menim, da je še zmerom odprto vprašanje primernosti učnih programov predmeta »spoznavanje družbe« v nižjih razredih, popolnoma neurejeno je stanje glede predmeta »temelji socialistične morale«. Za ta predmet je izdelan načelno dober učni načrt, vendar ta predmet dejansko poučujejo večinoma dobri kadri, ki za to nimajo posebne temeljite strokovne izobrazbe.

Če bližje pogledamo, kako je z idejno-političnim delom v okviru mladinskih političnih organizacij, se moramo najprej dotakniti vprašanja, kakšne so sploh potrebe družbe na tem področju. Iz večine referatov nosilcev našega političnega in družbenega razvoja lahko povzamemo dve nalogi, ki jih postavljajo pred mladinske organizacije. Aktivno sodelovanje pri izgradnji našega družbenopolitičnega sistema, in druga, nič manj važna naloga — z družbenopolitično aktivnostjo se mladina pripravlja na prevzem odgovornih nalog ob vključitvi v proces družbene proizvodnje.

Pri tem pogosto pozabljamo, da morajo naloge iz obeh navedenih skupin sporedno s splošnim gospodarskim in družbenim razvojem spreminjati svoj karakter, čeprav ostanejo cilji isti. V povojni izgradnji se je mladina aktivno vključevala v splošno akcijo s prostovoljnim delom. Skoro goloročno so se delovne brigade lotile izgradnje velikih objektov. Od takrat sta gospodarstvo in organizacija proizvodnje tako napredovala, da človeške roke brez dobrega sodobnega orodja več nič kaj dosti ne pomenijo. Iz tega bi sledilo: če hočemo danes mladino s prostovoljnim delom vključiti v izgradnjo, moramo to narediti tako, da ji damo v roke tudi sodobna orodja in stroje. Tu pa naletimo na paradoks, ki je s svojim delovanjem otekočilo oziroma zaviralo način vključevanja. Dati nekemu v roke sodobno orodje in stroje je rentabilno le, če delavec ta sredstva s strokovnim in hitrim delom izkoristi. Če stroji stojijo več, kot je to nujno potrebno pri normalni organizaciji industrijskega dela, potem so stroški večji od vrednosti produkta.

— Zdaj pa, tovariš profesor, mi povejte, kam naj grem z diplomom?

— Na pot okoli sveta, kolega.

NAŠI DANI — Sarajevo

Mladina ni sodelovala le v izgradnji gospodarstva, pač pa je sodelovala v izgradnji našega družbenopolitičnega sistema tudi na ideološkem področju. Mladi ljudje so lažje spoznali zgodovinsko nujnost in sprejeli progresivne ideje za svoje. Sin se je lažje odločil za nov družbeni red kot oče, ki je bil zakoreninjen v starem. Zato je mladinska organizacija odigrala pomembno vlogo pri uveljavljanju novih idej, vendar predvsem v funkciji transmisije partije. Ne glede na to, da taka vsebina dela lahko odtuji organizacijo njenim članom, lahko rečemo, da danes taka funkcija mladinske organizacije ni več potrebna.

Imam vtis (dopuščam, da je popolnoma varijativ), da je mladinska organizacija danes nekako v mrtvem kotu. Njeno sodelovanje pri fizični izgradnji gospodarstva ni več potrebno, vloga transmisije za uveljavljanje načel partije ni v skladu z novimi predpisi v ZK, ki se skuša reorganizirati prav v tem smislu, da bi spodbudila osnovne strukturne dele k večji kreativnosti, k samostojnemu in kreativnemu uveljavljanju načel v praksi. Daleč za nami so že časi, ko smo mislili, da je mogoče nadomestiti razne znanstvene discipline z ideologijo. Ideologija nam pove »zakaj«, le teoretično fundirane metode dela, ki jih je znanost in praksa izoblikovala za razna konkretna področja človekove ustvarjalne aktivnosti, pa nam lahko odgovorijo na vprašanje »kakor«. rsta socioloških in socialno psiholoških raziskav, katerih predmet je bilo javno mnenje delovnih kolektivov dokazuje (več poročil o teh raziskavah smo slišali v sekciji za socialno psihologijo na jugoslovanskem psihološkem kongresu jeseni leta 1967 v Beogradu), da se naši delovni ljudje strinjajo z osnovnimi idejami našega družbenopolitičnega sistema. Zanimiva je ugotovitev, da se delavci v mnogo večji meri strinjajo z idejo samoupravljanja kot družbenim idealom, da pa mnogo bolj kritično gledajo in izražajo več negativnih stališč do samoupravnega sistema v njihovih lastnih delovnih kolektivih. Tak rezultat je dejansko razveseljiv, saj kaže na revolucionarno pripravljenost naših delovnih ljudi, da se ne zadovoljijo z doseženim razvojem, ampak iščejo nove poti za uresničitev družbenih idealov v praksi. Vprašamo se, kako naj se v to snovanje vključi naša mladina; ali naj mladinci razpravljajo o konkretnih gospodarskih in političnih problemih? Odgovor na to vprašanje je navadno enoten: da. Ko se potem vprašamo, čemu bodo njihovi sklepi služili, je odgovor že manj črno-bel: če bodo sklepi uporabni, če ne bodo prenašljivi, če bodo strokovno in politično utemeljeni... Ali realistična pričakovanja, da bo mladina, ki je že po svoji naravi nagla, polna fantazije, po drugi strani pa še v procesu pridobivanja strokovnega znanja in ob površnem poznavanju prakse, dajala uporabne sklepe?

Tako se naša družba pogosto znajde v podobnem položaju kot mati, ki uvidi, da bo delo v hiši hitreje in uspešneje opravljeno, če naredi to sama, kot pa, če bi v delo vključevala otroke. Mladina pa naj se uči za jutrišnji dan, ko bo sama prevzela na svoja pleča breme dela in upravljanja. Tako kot skrbna mati tudi mi vsi pozabljamo, da delo in ustvarjanje ni le pokora za izvršni greh, ampak živa potreba človeka, in da za opravljanje česar koli v življenju ni potrebno le znanje in splošna pripravljenost, ampak tudi delovne navade. Mlad človek mora na svoji koži doživeti težavnost dela (fizičnega in duševnega), doživeti tudi srečo ustvarjalca, ki počiva ob produktu svojega dela. Na idejno-političnem področju se mora že mlad človek naučiti postavljati vprašanje, gledati politiko ne kot sistem dokončnih rešitev, ampak kot sistem rešitev na trenutnem razvojnem nivoju, čuti se mora samostojno iskati poti za reševanje zastavljenih problemov, in ob tem se bo naučil ceniti političen sistem kot relativno celovito rešitev mnogih težkih, življenjskih važnih vprašanj naroda oziroma skupnosti na določenem razvojnem nivoju. Zato mora naša družba poiskati možnosti za smotno vključevanje mladih v družbeno delo in politično življenje. Pri planiranju tega dela pa moramo biti realisti, upoštevati moramo potrebe in zmogljivosti mladih na eni strani ter resnične potrebe družbe na drugi strani. Npr. področje družbenega standarda je pogosto izven mej delovne ekonomske zakonov. Namesto rentabilnosti se na tem področju upošteva predvsem kriterij zadovoljevanje delovnih skupnosti je predvsem naloga in problem samih delavcev (v veliki meri velja to za šolske delovne kolektive), kako pa je s samoupravljanjem v samih mladinskih organizacijah? V rekreacijskih skupinah?

Menim, da pri odgovoru na vaše vprašanje nisem mogel mimo vsebine in konkretnih ciljev dela mladinske organizacije. S tem sem vas najbrže malo razočaral, saj ste pričakovali, da bom govoril predvsem o metodah dela. S tem svojim odgovorom nikakor ne mislim pokazati svojega omalovaževanja pomembnosti metod in tehnike dela. Hotel sem le reči, da je v trenutni situaciji težko govoriti o metodah dela, saj

obstaja nevarnost, da se metodično delo ob nedoločeni in nejasno začetni nalogah, KI JIH ČLANI ORGANIZACIJE NE SPREJMEJO ZA SVOJEGA, lahko izrodi v nepristno, neodgovorno in neučinkovito »igro«.

Pri pisanju svojega odgovora so me spodbujale misli tov. Marka Slodnjaka, objavljene v vašem listu (citiram): »Organizacija naj bo res organizacija mladih, tistih, ki so mladi, ki se spotikajo, zaletavajo, protestirajo, motijo, omahujejo, pa je vse to le znak prave mladosti, ne pa lisjaskosti in preračunljivosti, ki ju mladinska organizacija ne bi smela poznati...«

Vračanje nezaupanja, dolga in naporna, pa vendar ena od redkih poti k oživitvi takšne organizacije, ki... (konec citata).¹ AliKne naj stopimo na to pot? Iz vidika metode dela je na prvem mestu zastavitev predmeta in ciljev dela, ki jih morajo postaviti in sprejeti sami člani.

V prvi vrsti moramo razmisliti o možnostih za izvedbo demokratičnega formiranja ciljev v okvirih take organizacije, kot je danes Zveza mladine. Kakšna bi morala biti vloga raznih strukturalnih enot na raznih nivojih in v takem procesu? Strukturalne enote, ki so v organizacijski strukturi na višjem nivoju (komiteji in podobno) bi morale opuščati vlogo dajalca direktiv, animatorja za konkretne delovne naloge in kontrolorja za delo podrejenih skupin. Zaradi svojega sestava — sestavlja jih sposobnejši in zrelejši mladinci bi lahko te skupine opravljale nekakšno servisno službo za osnovne skupine članstva. V okvirih naše družbene stvarnosti bi iskali področja in konkretne možnosti za delo osnovnih skupin, zbirali bi izkustva osnovnih skupin članstva in jih v primerni obliki po potrebi posredovali skupinam, ki tega izkustva še nimajo, pa jim je potrebno, oziroma bi organizirali izmenjavo izkustev med osnovnimi skupinami samimi. Npr. skupina mladincev želi dobiti rekreacijski objekt. Mladinski komitej, ki ima pregled nad dejavnostjo mnogih skupin, posreduje tej zainteresirani skupini svoje znanje o možnostih za uresničitev načrta v danih okoliščinah, po potrebi organizira stike s skupino, ki je podobno idejo že uspešno uresničila.

Zaradi svojega položaja v družbi — kot predstavnika priznane družbenopolitične organizacije, bi morala zagovarjati vitalne interese članstva oziroma osnovnih skupin pred upravnimi organi na vseh nivojih in organizirati sodelovanje s temi organi in z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Da bi to funkcijo lahko opravljali, bi bilo potrebno poiskati možnosti za organizacijo komunikacijskega toka od spodaj navzgor. Pogosto se srečujemo s pojavi, ko članstvo želi informirati vodstvo o stanju v osnovnih skupinah, vendar si vodstvo pred tem maši ušesa, ker čuti, da bi bilo s tem ogroženo njihovo samozadovoljstvo. Nasprotno bi morali te tokove spodbujati in jih kvečjemu usmerjati k bistvu problematike z zastavljanjem primernih vprašanj. Posebno organizirano obliko dobivanja informacij od spodaj bi lahko predstavljalo analitično delo, ki pa bi moralo biti zelo realistično s ciljem ne le opisati, ampak tudi poiskati uresničitve možnosti za rešitev problemov. Ker je tako delo strokovno zelo zahtevno, bi ga mladinska organizacija sama težko zmogla, lahko pa se z njo zmože, če jo poudari vprašanja, ki bi jih analitično proučevale razne raziskovalne ustanove.

Določene programe dela bi morali sprejemati člani osnovnih skupin sami zase. Pri tem se zastavlja vprašanje zrelosti mladih za samostojno programiranje. Če bi bilo področje dela določeno in omejeno na področja, ki imajo splošen družben pomen, a niso vezana neposredno na gospodarstvo, potem lahko dopustimo mladim, da delajo tudi po metodi poskusov in zmot. Poleg tega mladina ne živi sama; odrasli zlasti pa razne strokovne službe (ZK oziroma njeni člani, prosvetno-pedagoški delavci, socialni delavci itd.) — bi jim pri planiranju nalog lahko pomagali s tem, da bi jih z vprašanji spodbudili k poglobljenemu razmišljanju o smotnosti in izvedljivosti zastavljenih nalog. Seveda pa v nobenem primeru odrasli niti kot predstavniki družbenopolitičnih organizacij ne bi smeli nastopati kot sive emulacije.

Menim, da je prav planiranje dela v mladinski organizaciji eno od osrednjih vprašanj. Če so programi vsiljeni, pride do apatičnosti članstva, če pa so programi nestvarni, pride prej ali slej do razočaranja. Se zmerom je boljša druga možnost, zlasti, če struktura komunikacij omogoča naknadno korekcijo programa.

Menim, da sem z nizevanjem vprašanj in svojih pogledov pripravil osnovo za sintetičen odgovor na vprašanje, ali je mladinska organizacija sploh potrebna. Če bomo dogovor na to vprašanje iskali v ustavi ali programu drugih političnih organi-

zacij, smo na napačni poti. Družbenopolitična organizacija obstaja, če ima članstvo, ki čuti potrebo po določenih oblikah organiziranega dela in ki to delo tudi opravlja; če tega ni, je vsako razpravljanje brez smisla — organizacije ni. Med tema dvema ekstremoma so različne možne stopnje življenja in usmerjanja družbenopolitičnih organizacij v vseh družbah in vseh časih. Za mnoge organizacije je barometer število članov, ki plačajo članarino; to pa je lahko merilo le v primeru, če je članstvo popolnoma prostovoljno. Svoboda vključevanja v članstvo neke organizacije je zelo relativen pojem. Lahko jo zagotovimo v tem smislu, da se izključijo vsi organizirani pritiski, vendar — kakor hitro neka organizacija dobro deluje in izpolnjuje pozitivno funkcijo, začnejo delovati drugi dejavniki; posameznik s članstvom v taki organizaciji pridobi ugled in tako javno mnenje posameznika lahko sili k vključitvi, organizacija pa v tem primeru lahko zaostri pogoje za vstop v članstvo, ne da bi se ji bilo pri tem potrebno bati za svoj obstoj, kaj šele, da bi pridobivala člane z »volilnimi golažji«, torej z večjimi ali manjšimi ugodnostmi materialne narave, ki jih nudi svojim članom. Vstop v članstvo se mora zato opraviti z nekim aktom po želji bodočega člana, to željo mora kandidat tudi utemeljiti in izpolnjevati določene pogoje. Pri sprejemanju v mladinsko organizacijo se pogosto dogaja nasprotno; z dopolnitvijo dolžene starosti so mladinci bolj ali manj avtomatično sprejeti, poseben dogodek je le, če kdo noče vstopiti.

Hmerom so sumljivi pojavi, kadar potrebnost obstoja neke organizacije glasno zagovarja predvsem njeno vodstvo, saj to lahko pomeni, da se je vodstvo odtujilo članstvu, da opravljanje vodstvenih funkcij ne obremenjuje preveč in da si vodstvo iz svojega dela kuje osebno korist.

Bernard Strith

POMOČ ŠTUDENTOM NA VISOKIH ŠOLAH V ZVEZNI REPUBLIKI NEMČIJI

V Zvezni republiki Nemčiji obstaja množica zakonov, fondov gospodarskih in drugih organizacij, ki so namenjeni za podporo študentom. Največji praktični pomen pri tem je dosegla v letu 1957 ustanovljena »splošna pomoč za študij po Honneferjevem modelu«. Po tem modelu naj bi potrebnim in primernim študentom omogočili študij na visokih šolah. Podpora naj bi dobili tisti nemški in njim pravno enakopravni tuji študentje na nemških visokih šolah (vključno z visokimi teološkimi šolami), ki potrebujejo materialno pomoč in še niso stari 40 let. Podpora lahko dobijo tudi študentje, ki so že absolvirali kakršen drug študij.

Študentu naj bi se mesečno izplačal znesek 290 DM — ne več. Za tiste, ki v času predavanja stanujejo pri starših, se ta znesek zmanjša za 30 DM na mesec. Višino zneska, ki jo študent res prejme, pa dobimo tako, da od celotnega zneska podpore (290 DM) odštejemo lastne dohodke študenta oziroma prispevek tistega, ki ga zdržuje.

Podpora, ki jo izplačujejo mesečno vnaprej, dajejo prva dva semestra kot stipendijo. Od začeta tretjega semestra podeljujejo 40 odstotkov podpore kot posojilo. Če doseže posojilo znesek 2500 DM, pomoč spet podeljujejo kot stipendijo. Po uspešnem končanem študiju se posojilo črta za znesek, ki je višji od 1500 DM. Obstaja ta dve vrsti te pomoči:

a) začetna podpora.

Podpora se daje za prve tri semestre, za čas predavanja, razen tega pa še po drugem in tretjem semestru tudi za mesec dni, ko ni predavanja. Če je za zaključek petega semestra predviden preddiplomski izpit (Vorexamen), se lahko začetna podpora daje po tretjem semestru tudi v času do izpita, ko ni predavanja, vendar ne preko petega semestra.

b) glavna podpora.

Od začeta četrtega semestra se daje podpora tudi v času, ko ni predavanja, ončas se z zaključnim izpitom, najkasneje do tistega časa, ki je določen za dokončanje študija. Najdaljši čas za prejetje podpore je na primer za teologijo 10 semestrov, medicino 12, pravo 9, politično ekonomijo in gospodarstvo 9, socialne znanosti 9, psihologijo 10, fiziko 12, kemijo 13, strojništvo 11, arhitekturo 10, farmacijo 7.

Po določbah je študent v Zvezni republiki upravičen dobiti stipendijo, če on sam in tisti, ki ga zdržujejo, ne morejo plačevati stroškov za študij in drugih življenjskih stroškov. Predvideva se, da starši (ali oskrbniki) prispevajo del za plačilo teh stroškov. Pri začetni stipendiji se v nadehu ne gleda na dohodek iz študentovega lastnega dela; med glavno stipendijo pa se prišteje, če prekoraci vsoto 1500 DM letno.

Za pojasnilo primer: pri družinskem dohodku 1200 DM neto mesečno (en ne-

ŠE ENKRAT: „METANJE V VODO — METANJE NA SUHO“

V tretji letošnji številki Naših razgledov (10. februarja 1968) je na enaindesetdeseti strani objavljen članek profesorja Jožeta Goričarja s tem naslovom. Avtor članika piše, da je društvo sociologov skupno z uredništvom Naših razgledov pred kratkim priredilo posvetovanje o novem delovnem času, ki se ga je udeležilo večje število sociologov, psihologov, ekonomistov itd. Med drugim so na posvetovanju ugotovili, »da še ni uresničen marsikateri pogoj — neogibno potreben za to, da bi novi ritem delovnega časa dosegel poglobljene namene, ki smo si ga zastavili: ta namen je povečana storilnost vseh delovnjakov«. Ti pogoji so neurejeno otroško varstvo, prehranjevalne navade našega človeka itd.

Nadalje profesor Goričar piše, da je udeležence posvetovanja — zaposlen v republiški javni upravi — zavrnil takšne in podobne pomisleke, češ, tudi doslej nismo uredili vseh tistih problemov, ki olajšujejo človekovo delo, kakaj bi jih tedaj morali urejati prej (pa res — zakaj? — op.p.) preden začnemo z novim delovnim časom. Popolnoma pravilno ugotavlja avtor članka, da so se »pristojni odločili, da vržejo ljudi z novim delovnim časom kratko malo v vodo, naj plavajo, družba pa bo že poiskala pota in sredstva, da bo uredila tiste zadeve, ki jih bo treba urediti«.

Avtor še v dveh odstavkih razmišlja o navedeni argumentaciji, ob koncu zapisa pa se ustavi ob podatku, ki je pravzaprav — čeprav neposredno — tudi nas pripravi k pisanju. Na posvetovanje je organizator povabil tudi uredništva časopisov in RTV

Ljubljana, naj pošljejo svoje poročevalce. Televizija je celotno posvetovanje posnela in najavila oddajo za prvi februar takole: 21.10: SPREMENJEN DELOVNI ČAS — aktualna tema. Programsko vodstvo pa je brez pojasnila popoldne istega dne spremenilo program in napovedane oddaje na sporedu ni bilo.

Profesor Goričar ob koncu zapisa pripominja, da »se pri nas od časa do časa uveljavljata dve taktiki, ki druga drugo včasih celo dopolnjujeta: taktika metanje ljudi v vodo in taktika metanja aktualnih tem na suho. Samo kaj je v tem primeru z informativno vlogo televizije, se pravi z njeno dolžnostjo, da objektivno obvešča javnost o tistih vprašanjih, ki so zanj pereča?«

S pričujočim pisanjem nočemo zmanjševati tehtnosti prikazanega zapisa profesorja Jožeta Goričarja. Prišlo pa je do nenavadne koincidence v isti številki Naših razgledov, koincidence, ki močno spominja na »metanje aktualnih tem na suho in ljudi v vodo«. Na naslovnih straneh je najavljen članek Katje Boh in Draža Ulage z naslovom PROSTI ČAS V SO-DOBNIM INDUSTRIJSKIM DRUŽBI. Vsekar aktualna tema, ki bi verjetno utegnila prispevati k osvetlitvi problema novega delovnega časa. Nesreča pa je, da članek v Naših razgledih ni, kljub temu, da je najavljen v isti številki. Izostal je brez pojasnila.

Kdo vse torej sedaj meče v vodo in kdo na suho?

—p. v.

sklad »Friedrich — Ebert Stiftung«. Tu gre za stipendijo za zelo nadarjene. Pogoj: dobro priporočilo, spričevalo. Pri tej podpori sta dve obliki:

- a) finančna
- b) idejna

V začetni stipendiji dobijo skupaj z denarjem za knjige 180 DM mesečno, glavna stipendija pa znaša do 290 DM.

Če niso dani pogoji, da bi dobil stipendijo, lahko študent kandidira za pomoč v obliki idealne podpore. Tiste, ki dobijo to pomoč, povabijo na seminarje. Inozemski študentje lahko prav tako kandidirajo za to stipendijo, morajo pa izpolniti enake pogoje kot nemški, po končanem študiju pa se morajo vrniti nazaj v domovino ter pomagati pri izgradnji svoje dežele.

Poleg tega obstajajo stipendije posameznih firm, ki se izplačujejo tudi inozemskim študentom. Dalje stipendije, ki jih podeljujejo posamezne dežele Zvezne republike, stipendije, ki so vezane na versko izpoved (rimskokatoliško, evangelijsko, židovsko). Mimo stipendij, ki so vezane na visoke šole (na primer po Honneferjevem modelu), obstajajo tudi stipendije, ki so vezane na kraj, na določeno stroko, na posebne pogoje ter tudi stipendije, ki jih dajejo posamezna podjetja. Pri teh stipendijah se mora prejemalec obvezati, da bo pri dajalcu po končanem študiju nastopil službo.

Poleg navedenih obstajajo še posebne stipendije za inozemstvo, počitnice in potovanja. Za pospeševanje študija v inozemstvu so bile lansko leto razpisane stipendije za naslednje države: Belgija, Danska, Finska, Francija, Grčija, Velika Britanija, Irsko, Island, Italija, Jugoslavija in druge.

Nazadnje obstajajo še posebne stipendije, ki so posebej namenjene inozemskim študentom. In to:

1. splošne, ki jih dajejo posamezne dežele Zvezne republike in notranje ministrstvo. Pomoč, ki jo dajejo dežele; zvezne dežele Baden — Württemberg, Bayern, Berlin in Hessen dajejo inozemskim študentom pomoč v znesku 290 DM mesečno. Znanje nemškega jezika je pogoj. Pomoč notranjega ministrstva; inozemski študentje, ki jih predlagajo domače univerze in jih povabijo nemške partnerske univerze, lahko dobijo stipendije v višini do 350 DM mesečno.

2. posebne — pomoč v okviru študentske izmenjave na ravni univerz.

George Flemke

Opravičilo:

Članek Pomoč študentom na visokih šolah v ZR Nemčiji je sicer že bil objavljen v 12. številki Tribuna, vendar smo ga morali znova dati v časopis, saj je v njem preveč hudih tiskovnih napak. Npr. skoraj vsi navedeni zneski imajo po eno ničlo premalo; v tretjem odstavku recimo piše 250 DM namesto 2500 DM, in tako dalje. Torej so napake povsem sprejemljive smisel in namen članka, kar pa samo s objavo golih popravkov ni mogoče popraviti. Avtorja in bralce prosimo, da nam ta spodržaj oprostijo.

Uredništvo

¹ Tribuna, 27. II. 1967, str. 3.

BUDA

Zgoraj nebo, spodaj zemlja, edino meni pripada največja cast.

ČUANG-TSE

Si lahko kot novorojen otrok? Otrok joka ves dan in kljub temu njegov glas nikoli ne postane hripav: ker ni izgubil naravne harmonije. Otrok ves dan gleda reči brez mežikanja: ker njegove oči niso usmerjene na nobeno posamezno reč. Gre, ne da bi vedel kam, in se ustavi, ne da bi vedel, kaj počne. Pogreznjen je v okolje in se giblje vzdolž z njim. To so načela čistosti duše.

SOJO—NANSEN

Nebo in zemlja in jaz smo iz iste stvarine, deset tisoč reči in jaz smo na istem položeni. Mar ni to nekaj najbolj čudovitega?

MATSEU BASHO

Ogenj vžigaš.
Pokazal ti bom nekaj še bolj čudovitega.
— Veliko snežno kepol

KAWAKAMI FUHAKU

Prah na nogah.
Ne drznem si ga oprati.
— Izvir je prečist.

BHAGAVADGITA

Človek, ki je združen z Božanskim in vé resnico, misli »povsem ničesar ne delam«, kajti v gledanju, poslušanju, dotikanju, vohanju, okusanju, hoji, spanju, dihanju, v govorjenju, oddajanju, odzemanju, odpiranju in zapiranjui oči se drži tega, da so le čuti zavzeti s predmeti čutov.

CHANDOGYA UPANISHAD

Človek napreduje iz telesnega istovetenja, da bi z doseženjem velikega Razsvetljenja prevzel nase svojo resnično podobo. Takšen človek je najboljši med vsemi. Živi kot kralj — je, se igra in uživa ženske, posest in družino, ne da bi se istovetil s telesom.

SUBHASHITA-SAMGRAHA

Neumnosti imajo Osvobojenje za nekaj popolnoma drugačnega od uživanja sveta. Toda vse zvišeno in veliko, kar je slišano, videno, ovojano, pojedeno, znano, je skozinsko dobro. Vso dramo sveta je treba spoznati kot popolnoma čisto po Naravi.

IZTEK ZAHODA

SARAH-PADA

Ostaneš lahko doma pri svoji ženi, ne da bi razmišljal, ne da bi zavračal svet. Ali moremo imenovati to popolno vedenje, pravi Sarah, če nekdo v čutnih užitkih ne najde Osvoboditve?

ANGELUS SILESII

Jaz sam moram biti sonce,
s svojimi žarki moram
brezbarvno morje
vsega božanstva risati.

LYSERGIC ACID

Odkar so ljudje pod vplivom LSD-25 začeli skakati s streh in odkar je buržoazni tisk (pri nas in v tujini) to razpihljal kot zadnji dosežek hipijev in kot njihovo prvo potrebo, se je hipijevskemu časopisu The Oracle zdelo vredno opozoriti bralce na to. The Oracle je od svetoval nadaljnjo uporabo tega dražila.

To kaže, da so bila mamila od vsega začetka le pripomoček, ki je nekaterim pomagal prek prvih težav, da pa njihove uporabe in učinkov ne gre mešati s prvim Razsvetljenjem. O razliki LSD-skušnje in pravega Osvobojenja piše sodelavec The Oracle Alan Watts, vodilni ameriški poznavalec budizma, v eseju This Is It (Pantheon, New York 1962). Pokazala se je tudi možnost, da bi čedalje večje skupine uživalec mamil, ki bi jim to postalo neogibna fiziološka potreba, prišle pod vpliv, kasneje pa pod neomejeno vlado preprodajalcev mamil.

V poplavi »znanstvenih« apadov na LSD-25, ki jih naš tisk marljivo povzema po »naprednih« ameriških revijah (Life, Newsweek), velja opozoriti na eno redkih studioznih del s tega področja. Gre za razpravo dr. Stanleya Kripplera s psihiatričnega oddelka klinike Maimonides v Brooklynu pod naslovom Creative Production and Mind manifesting Experience, a Study of the Psychedelic Artist.

HIPPIELAND

500.000 mladih ljudi — runaways — večino ma z manj kot osemnajstimi leti, med njimi pa so tudi starci; brez denarja so zapustili svoje družine in peš, z avtostopom ali kakorkoli že odšli v eno izmed središč hipijevske Amerike: Haight Ashbury v San Franciscu (sém jih poleti prihaja tudi po tristo na dan), Greenwich Village v New Yorku, Denver v Coloradu, Los Angeles. Nastaja hippieland — dežela Cvetja. Imajo svoje trgovine, kjer dobijo vse zastoj (vsak pač odnese, kar potrebuje), svojo radijsko postajo, svoje bolnice (kjer se lahko zastoj zdravi), svoje šole, kjer se učijo otroci hipijev in kjer poteka pouk v skladu z nadnim učnim programom, le da je v celoti prestavljen na dopoldanske ure (ves popoldan je namenjen počitju po prosti izbiri). Nekateri hipijevski časopisi in revije: THE ORACLE (1371 Haight, Street, San Francisco; vodilni časopis, kjer sodelujeta Allen Ginsberg, Alan W. Watts itd.), INNER SPACE, the magazine of psychedelic community (206 West 23 d Street, New York City), BERKELEY BARB (2321 Oregon Street, Berkeley, California, 94705), LOS ANGELES FREE PRESS (5903 Melrose Avenue, Los Angeles, California, 90038). Nekateri hipijevski ansambli: SAN FRANCISCO SOUND, THE ALLNIGHT APOTHECARY, JEFFERSON AIRPLANE, THE GRATEFUL DEAD, THE QUICKSILVER MESSENGER SERVICE.

INKORPORIRANOST

Zahteve po legalizaciji kajenja LSD-ja, zatekanje k vzhodnjaškim potem Razsvetljenja, o čemer pričajo skupine zen-budistov in templji drugih vzhodnih religij, nenasilen protest proti vietnamski vojni z zažiganjem nabornih pozivov in begom v Kanado ali Evropo, mahanje z rožami, medtem ko na drugem koncu ameriške družbe padajo uporni črnci pod strel belih sniperjev in brutalnimi akcijami policistov, poskušajo realizacije idej o skupni lastnini, beg v divje kanjone, na obalo Pacifika ali v Novo Mehiko, ustanavljanje napol religioznih skupnosti po vzoru zgodnjega krščanstva, kjer je vse zastoj in kjer tisti, ki imajo delo, delajo za tiste, ki ga nimajo, ogorčenost nad denarjem in grobo materializacijo, ki naj bi bila kriva vseh iluzij, celo samomorov: mar ni to »najslabša« možen način inkorporiranja v obstoječe?

Če se odpovemo globokomunim geslom; ki s samim načinom zastavitve zastrejo bistveno vprašljivost vprašanj (npr. Robert Kennedy: »Drama ameriške mladine je v tem, da ima vse razen nečesa. To nekaj pa je bistveno.«), spre-

PEOPLE OF
THE WORLD LOOK
AT THESE
FLOWERS AS IF
THEY WERE IN A
DREAM

vidimo, da je zastavitev prejšnjega vprašanja možna le iz nekega razumevanja današnjega sveta — sveta Dela, ki se zapira sam vase in iz katerega zginja Negativiteta —, iz razumevanja, ki za zgubljeno Negativiteto išče nek nadomestek, da bi le še rešilo, kar se rešiti dá, pa naj bo to skrito upanje v prevrat »tretjega sveta«, v revolucionarno akcijo »upornih črncev«, v »neizprosni boj tistih, ki še varujejo Negativno misel«, iz razumevanja, ki je zato nestrpo do vsake dejanske Poti.

Družba kot umetniško Delo (Marcuse) se že dogaja, ona je temeljno dogajanje sodobne Amerike. Vprašati pa je treba onstran dileme inkorporiranost — Negativiteta, onstran nasprotij »obstoječega« sveta, kolikor je takšno sprajevanje sploh še lahko »tema« razmišljanja. Po vsakem spraševanju ostane še nekaj: Hipiji so način tega »nekaj«.

REINCARNATION OF THE BODY

Zakaj me mika gledati se, ko sem nag? Ker sem leta in leta mislil, da sem grd. To mislim še zdaj, nič več pa ne gledam nase skozi lastne oči. Oziram se na svojo Zelfo in se dotikam teles, ki jih ljubim, brez strahu, da me bodo odbili. Ljubim nagoto vseh tistih, ki sprejemajo dejstvo, da so se rodili v tem telesu, v tem mesu, na tem planetu, in da bodo umrli. To meso je samo epizoda, mar ga bomo zavrgli zaradi bolečin v jetrih? (Allen Ginsberg)

STOKELY CARMICHAEL HIPPIJEM

Ko bo policija prišla v geto, da bi nas sredi ulice pobila, nam lahko pomagata tako, da mahata z rožami.

People of the World look at these Flowers as if they were in a Dream. Rože so lepe. Delirij Rož izžareva radostno Ne-Vednost: ignorance or ignorance. Žarenje razdajajočega JAZa (Ljubez) prežema Svet. Brez-mejno dopuščanje (ne-nasilnost) posamezni Reči, da je iz voljnosti razdanega JAZa čutenja, hoče ta zadržani trenutek čutenja: v-stojnost drsečega gibanja, za-obsežena v opuščeni zapadlega mirovanja. Večni Da vsemu raz-da časnost poteka brezčasnemu Prostora-Večnosti. Reči so lepe. Razkrije se pravo ime Volje do Volje: amor fati.

Novoveška voljna bitnost Dela se razpre iz zadržanosti, ki oblikuje (Hegel, ki te težnja k..., prehajanje samopretakanja danosti (»projekt«, »provokacija obstoječega«). Prehajajoče zapopadanje tvori bistvo Subjekta (Danes že nevrotična) po-Treba po Delu zadrži opuščenost vzdolžnega samo-prepuščanja (Ne-Dela): premočrtni napredek zmaga nad krožnim gibanjem. Ta oblikujoča zadržanost se ob izteku Zahoda iz svojega prikrito izmikajočega bistva daje kot razprtost težnje k..., ki pa obenem že uporabljajo zajame v slasti zaželeno (Volja do Moči): zenačenost (metafizično skušene) biti in nastajanja (večnosti v časnosti). Voljni pretok se iz v njem doslej zastre bitnosti dopuščanja razpirajoč da-je kot samo-Volja blodnega Sveta: resnica je blodnja bogov (aletheia) kot v igri svetleči razpor Svetosti.

IGRA svetega razpre pri-vid Sveta. To, da je Svet pri-vid (sen), pomeni: JAZ sem moj Svet (Wittgenstein). JAZ se raz-Da drseči razprtosti čutečega Daja Svetosti. Ne-Dejavnost Kazanja odstre voljnost vse-zmožnosti (čudež), da je gib vselej že gib Rituala, zvok vselej že zvok Pesmi, Da vselej že Da Magije: Rože so čudež čudežev. To, kar zaznamo (kažemo) z organi čutil, je Orgija. Ves organizem je iz Prerojenja Telesa Organizem pojočega Orfeja, ki razžareva hladno čistost skalovja. Ime tega žarenja imenuje EROS.

KAJ DELA EMMET GROGAN

Prva kazen, s katero je hotel nek podoficir izučiti Emmetta Grogana, novega rekrutiranca US Army iz San Franciscu, se je glasila: »Poribaj in polepsaj sobo! Čez pol ure se vrneš!«

Grogan se je takoj spravil na delo. Začel je s puškami, lepo razvrščenimi na stojalu. Nabral jih je nekaj naročij in jih zmetel čez okno. Potem si je v kantini nabavil čopic in posodo z barvo. Z lepo rumeno barvo je začel pleskati zarjavele železne postelje. Premestil je tudi pohištvo in okrasil sobo s cvetjem.

Čez pol ure je Grogan izjavil podoficirju, da je soba polepsana in očiščena vsega neestetskega. Podoficir je pobesnel in ga poslal k psihiatru, kjer je bilo ugotovljeno, da je Grogan zaradi omejenega psihičnega razvoja nesposoben za vojaško službo.

Zaradi krvavih nemirov, ki so jih povzročali črnci, je policija v času neredov odredila strogo policijsko uro. Po osmi uri zvečer ni smelo biti nikogar več na ulici. Policija je križarila z jeepi, vojska pa je s tanki blokirala oster sniperski ogenj črncev s streh. Grogan si je proti večeru, ko se je že blizala policijska ura, zaželel svežega zraka in je s prijatelji odšel večerjat v park. Naredili so si sendviče, poležavali so in nikakor se jim ni zljubilo domov.

Patulja, ki je prišla mimo, je bila ob pogledu na družino precej v zadregi in niti ni intervenirala. Policajem je Grogan ponudil sendviče, pa jih niso marali vzeti.

VIETNAM JE
DALEČ IN ROŽE
SO TAKO LEPE

PESEM EMMETA GROGANA

Vi ste pripadniki nekega naroda,
Pripadniki naroda z zakonodajalci, ki izdajajo zakone,
Zakone, ki vam ukazujejo, da bodite svobodni:
Svobodni, da hodite v šolo do šestnajstega leta,
Svobodni, da opravljate obvezno vojaško službo,
Svobodni, da plačujete 60 odstotkov svojih davkov za vojaški proračun,
Svobodni, da vam nadzorujejo svobodo policaji, ki so vaši prijatelji, ki vas ščitijo, pred poteptanjem,
pred uporom in prevratom,
pred tem, da bi bili vi sami.

KAJ JE PSIHEDELIČNA REVOLUCIJA

Strukturalna transformacija človeških razmerij z ritualno uporabo določenih razkrivalcev in ojačevalcev zavesti (LSD-25, peyoti). (Jean-Jacques Lebel)

NORMAN O. BROWN

Freud ne pravi le, da je nekoč človekovo občutje Ega objemalo ves svet, marveč tudi, da je Ego prav po Erosu gnan k ponovnemu razkritju tega občutja: »Razvoj Ega se stoji v begu od prvo-ne narcisoidnosti in se končuje s silnim poskusom, da bi jo ponovno razkril.« V prvotni narcisoidnosti je osebnost Eno s svetom ljubezni in užitka; odtod izvira poslednji cilj človeškega Ega: obnoviti to, kar Freud imenuje »brezmejna narcisoidnost« in se še enkrat najti v Enem z vsem svetom v ljubezni in užitku.

TIBET
ATOMSKE
DOBE

HERBERT MARCUSE

Samo-sublimacija spolnosti pomeni, da lahko spolnost v določenih pogojih ustvari visoko civilizirane človeške odnose, ne da bi se podredila represivni organizaciji, kakršno je obstoječa civilizacija vsilila nagonom. Takšna samo-sublimacija predpostavlja zgodovinski napredek onstran ustanov načela izvedbe; ta napredek bi nato osvobodil nagonso regresijo. Za razvoj nagonov to pomeni regresijo iz spolnosti, ki služi reprodukciji, v spolnost, katere funkcija je preskrbovanje užikov iz področij telesa. S to spopaditvijo prvotne strukture spolnosti se zruši vodstvo genitalne funkcije — kot tudi deseksualizacija telesa, ki je spremljala to vodstvo. Organizem v svoji celoti postaja substrat spolnosti, medtem ko obenem cilj nagonov ne absorbira več posebnih funkcij — namreč funkcij dovajanja človekovih lastnih genitalij v stik z genitalijami nekoga iz nasprotnega spola. Tako povečano postane območje in cilj nagonov življenja samega organizma. Ta proces skoraj prirodo, s svojo notranjo logiko, sugerira konceptualno transformacijo spolnosti v Eros.

ALAN W. WATTS

Poti Osvobojenja so zelo jasne v tem, da življenje nikamor ne gre, ker je že tu: je v igri, in kdor ne igra z njim, ga je preprosto zgrešil.

Osvobojena seksualnost bi utegnila biti podobna tistemu, kar je Freud tako neustrezno imenoval »polimorfna perverzna seksualnost« otroka: erotično sorodstvo organizma in okolja, ki ni omejeno samo na genitalni sistem. Oči in ušesa, nos in koža, vse postane mesto erotične združitve, ne le z drugimi ljudmi, marveč s celotno naravo, kajti genitalni erotizem je preprosto posebna usmeritev temeljne Ljubezni, ki je polarnost yanga in yina. Tak seksualnost je popolnoma prirodna in spontana; njen užitek je določen v tem smislu, da ni prisiljeno izzvan, da bi umiril tesnobo, dokazoval moškost ali nadomeščal Osvobojenje.

Onstran Igre penisa in vagine leži Igra organizma z okoljem — polimorfni erotizem človekovega izvirnega telesa, kakršno pride iz maternice.

Kot popoln seksualni orgazem mora tudi slast erotizma »priti« neprisiljeno. Ne obstoji samozavestna vaja osvobajajočega sproščanja ali razpiranja čutov, ki naj bi ga to sproščanje prineslo varno kot upaya, način, ki kaže, da se ga ne da naučiti. Polimorfni erotizem ne more biti niti kultiviran niti zdignjen v kult; lahko je le razvit po samem sebi, kadar se duša vrne k telesu in kadar se individuum več ne istoveti z Egom.

S tem, da živi na način glasbe namesto na način jezika, igra osvobajajoči umetniški vlogi Orfeja. Vsa njegova dejavnost je Ples, ritem zaradi samega ritma, in tako postane vrtnice, ki vabi ostale, naj ga posnemajo. Očara njihovo pozornost, za vselej jih vsrka v ritem, znatraj katerega preneha biti preživetje merilo vrednosti. Zaradi te privlačnosti in ne zaradi ukaza ali pouka izstopi kot učitelj poti Osvobojenja. Kaj lahko je postati mučenec s tem, da odkrito vržemo pozive in sodbe o poti sveta. Vse prelanko je vdajati se smislu za pravico s tem, da napihujemo bedo prepovedi in pretresamo represivno družbo. Toda visoka umetnost resničnega bodhisattve, upaya, se razkrije le tistemu, ki je še preko vseh potreb za samo-opravičevanjem; kajti dokler je še treba kaj dokazati, dokler je še sekira, pripravljena na udarec, dotlej ni nobenega Plesa.

JACOB BOEHME

Ljudje ne razumejo več čutnega jezika, in ptice v zraku in zveri v gozdu ga razumejo v soglasju s svojim rodom. Zato mora človek premisliti, česa je bil oropan in kaj mora ponovno razkriti ob drugem rojstvu. Kajti v čutnem jeziku govorijo vsi duhovni drug z drugim, nobenega drugega jezika ne potrebujejo, ker je to jezik narave.

FERDO MIKLAVC

DOLINA OKROGLIH KAMNOV

I

iščeš zvezde podnevi
sonce ponoči
pa najdeš le sivino
ker ni več dneva
ker ni več noči
greš na dolge
peščene obale
dobrega morja
hočeš pisati pesmi v pesek
ko se en val umakne drugemu
hočeš najti morsko deklico
da bi se ljubila
pa prideš nazaj
pa nimaš pesmi
ker jih vzame morje
pa nimaš morske deklice
da bi se ljubila
ker je moreje ne da

II

v otroškem snu
grem prvič v čudežno dolino
ugledam jo
vso belo hladečo
dobro kot mati
tako j vem
to je moja dolina
dolina okroglih kamnov
na klic jutra se odpravim
a materi ponesem velik
bel kamen
sanjam
komaj čakam da se zbudim
v roki imam kamen za mater
ki se razblini
ko odprem oči

z žalostjo sem spoznal
da je dolina samo moja
in dolgo nisem
stopil vanjo
dokler nisem neubranljivo začutil
da je treba imeti dolino
dolino okroglih kamnov
da jo je treba imeti samo zase

III

natrgal bi vrtnic
nabral žlahtnih narcis
se okitil z njimi
in bil vesel kralj
a v dolini okroglih kamnov
ni vrtnic
ni narcis
so samo vijolice
in jaz ne morem biti vesel kralj
marsikdo ve
kaj pomenijo vijolice
pa mu jih nikoli ni
bilo treba vdeti v gumbnico
a v dolini okroglih kamnov
rastejo samo
vijolice
žalostne vijolice
otožne vijolice
hrepeneče vijolice
vijolice

nabiram vijolice
v dolini okroglih kamnov
okitim se z njimi
kralj sem
v oblačilu iz vijolice
sem lep kralj
sem žalosten kralj
sem krut kralj
sem dober kralj
kralj doline okroglih kamnov
kjer rastejo samo
vijolice
kralj sem
zato moram imeti dolino
okroglih kamnov
da me sprejme v svoje megle
kadar ne maram sonca
moram imeti dolino okroglih kamnov
čeprav v njej rastejo
le žalostne vijolice

IV

dedek s tresočo roko
odtrga listek s koledarja
hvala bog za ta dan
reče
jaz pa obrnem okrogli
kamen v moji megleni dolini
da pokaže svojo temno stran
hvala dolina za ta kamen
rečem
obračam kamen za kamnom
in rišem temne znake
v belino meglene doline
okroglih kamnov
temne znake
v belino meglene
doline okroglih kamnov
in ne slišim morja
ki mi hoče nekaj povedati
ko liže robove doline
in čaka galebe ki jih ni
ladje ki jih ni
blodeče mornarje ki jih ne bo
ker ne vedo za dolino
in jim zvezde nočejo
pokazati poti do nje
ker je to moja dolina
ker jaz prevračam kamne v njej
ker jaz rišem temna znamenja
v belino meglene doline
ker je to moja dolina
ki je ne zapustim
ker hočem celo popisati
s temnimi znaki
da bom jaz povedal morju
pravljico ki je še ne pozna
kot jaz ne poznam njegove

V

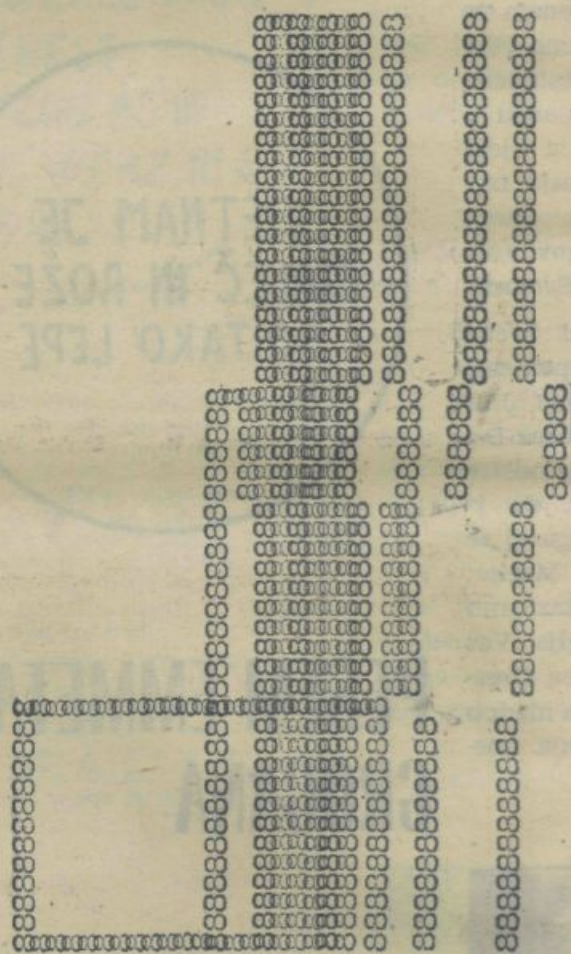
nekoč sem razkoračen stal
na kolovozu
blatnem in razritem
od neusmiljenega dežja
mislil sem
da sem odjezdil iz
doline okroglih kamnov
in jo pustil za seboj
kopajočo se v blagodejno
hladeči hladeči megli
težko je preiti reko
odjezditi
in pustiti za seboj
dolino okroglih kamnov
in neizmerne sive pokrajine
težko je vedeti
da se ne vračaš več sedet
na okrogle kamne
v megleni dolini
kjer noro upaš
da se bo sin
prismejal na svet
težko je vedeti
da se ne vračaš več
v dolino
preobračat okrogle kamne
in iskat majhen košček
sreče pod njimi
čeprav si raniš roke
in ga ne najdeš
treba je imeti dolino
okroglih kamnov

VI

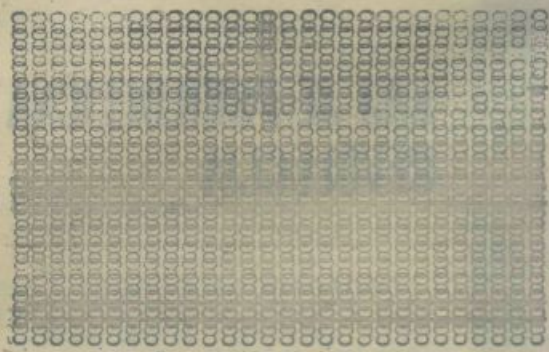
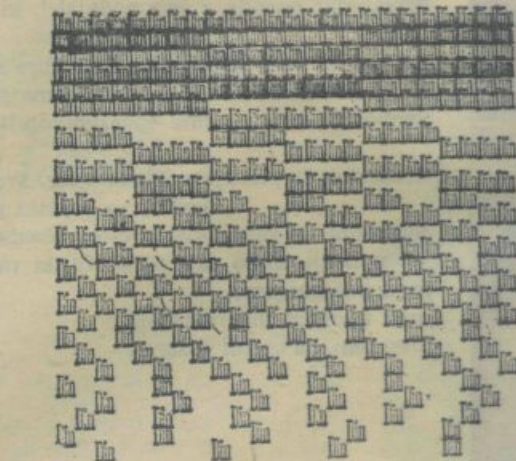
(prstan in obiskovalci)
zadonijo trombe

razgrinjajo se oblaki
pripeljejo se osebnosti
marinka ne križa
ženin se bliža
zavpijem v množico
v nepričakovanem trenutku
tišine
živio pesnik
marinka ne križa
ženin se bliža
ženin ženin
velike besede so to
marinka
križa
bliža
trombe osebnosti oblaki
pesnik marinka križ ženin
vsi plešejo kolo
zardeli v lica
zasopli in srečni
ker so bile izrečene
velike besede

trombe se ustavijo
utihnejo padejo
kolo okameni
začudeno obstanejo vsi
v grotesknih pozah
in se ne morejo premakniti
le moje besede odmevajo
med njimi
marinka ne križa
ženin se bliža
marinka ne križa
ženin se bliža
ko spet ostanem sam
še dolgo zamišljen strmim
v temna znamenja v belini
spet samotne doline
ki mi olajšano pojejo
marinka ne križa
ženin se bliža

VIDEZ VARA

Kršitev domneve nedolžnosti

Tretji člen zakonika o kazenskem postopku določa, »da nihče ne more veljati za storilca kaznivega dejanja, dokler to ni ugotovljeno s pravnomočno sodbo«. (Prav tako 50. čl. 1. odst. ustave SFRJ.) To določbo, ki se imenuje domneva nedolžnosti, najdemo tudi v Splošni deklaraciji združenih narodov o človekovih pravicah iz leta 1948. Iz citiranega izhaja, da je upoštevanje domneve nedolžnosti ena izmed temeljnih pravic človeka. Njena bistvena posledica je, na kratko povedano, tale: Vsakdo velja za nedolžnega vse do tlej, dokler mu ni krivda za storjeno dejanje dokazana s pravnomočno sodbo. Potemtakem ne smemo za nikogar trditi, da je storil to in to dejanje in da je kriv, zakaj samo pravnomočna sodba ovrže domnevo nedolžnosti. Kljub temu pa lahko naletimo na zapise in poročila, ki so napisana tako, da iz njih bralec lahko sklepa: kriv za to in to dejanje je ta in ta.

Kot primer si oglejmo pisanje v Delu v zvezi z ubojem v Tivoliju. Ta je v zadnjem času pošteno razvnel našo javnost; ravno zaradi tega zasluži, da se ob njem še posebej ustavimo. Hkrati pa se je treba zavedati, da obstajajo še drugi primeri, pri katerih bi se dalo debatirati o kršitvi domneve nedolžnosti.

5. I. in 6. I. 1968 sta izšla v Delu članka (B. Sajovic: Priznanje tivoljskega morilca — podnaslov: Podrobnosti s sinočnje tiskovne konference UJV Ljubljana; B. Sajovic: Kaj bo ugotovil psihater?), ki poročata o razkritju morilca N. Abruč. Zapis sta zelo podrobna in nas v glavnih črtah seznanita s celotnim potekom iskanja storilca in z življenjskimi podatki osumljenca. Čeprav pisec večkrat postavlja besedo »sumljeni« pred ime in priimek J. K., mislim, da lahko bralec, opirajoč se na članek, sklepa, da je morilec J. K. Svoje stališče podpiram z naslednjimi citati: »Razkritje morilca M. A. ...«, »...naposled le našli sled in odkrili J. K. ...«, »...izvedeli smo, da se je J. K. z A. srečal po naključju ...«, »...dejal je le (advokat Rado Brezovar namreč, o. p. M. P.), da je bil njegov klient usodnega večera močno vinjen ...« in podobno. Iz povedanega torej sledi, da je bila domneva nedolžnosti prekršena. Upoštevanje le-te pa je — kot je znano — ena izmed osnovnih človekovih pravic in je zato treba skrbeti za njeno dosledno uresničitev. (Pripis: obravnavanje kršitve domneve nedolžnosti osumljenca za uboj v Tivoliju ne pomeni, da z osumilcem simpatiziramo; nasprotno: tistega, ki je dejanje zakrivil — in dejanje samo — vrednotim kot družbeno negativno.)

Marjan Pavčnik

Ameriški ukrepi zoper vojno v Vietnamu

General Lewis B. Hershey, star 74 let, ki je od leta 1941 šef ameriške rekrutne komisije, želi z vso ostrino, ki jo dopušča zakon, udariti po tistih, ki demonstrirajo proti vojni v Vietnamu ali proti vpoklicu. — Kdor v prostorih univerze moti novačenje prostovoljcev, kdor svoj poziv zažge, raztrga, pošlje nazaj ali ga sploh ne sprejme ali kdor prestopi naborniški urad, da bi sabotiral novačenje za armado, tisti mora biti takoj poklican v vojsko, pa čeprav je do zdaj kot študent, družinski oče, teolog (ali iz drugih razlogov) ostal doma.

To kazensko rekrutacijo je Hershey že 26. oktobra priporočil 4081. ameriškemu nabornemu uradu. V več kot 40 primerih so nato ravnali po novih metodah.

V Oklahomi na primer je zadostovalo že, da je mladi demonstrant bil član SDS, leve organizacije »Student for Democratic Society«. Takoj je bil vpoklican. V zvezni državi Washington je bil nek študent

Odpirta katedra na fakulteti za elektrotehniko

K temu, da bi seznanil širšo študentsko javnost (in morda tudi koga drugega) z odprto katedro na fakulteti za elektrotehniko, me je pravzaprav spodbudila napadno podpisana slika na naslovni strani 9. št. Tribune. Predavanje predsednika SAZU Josipa Vidmarja o SAZU in o organizaciji znanosti na Slovenskem (v torek, 12. dec.) ni bilo na strojni fakulteti, pač pa je bilo v okviru odprte katedre na fakulteti za elektrotehniko — v veliki predavalnici. Da pa bralci ne bi dobili vtisa, da se pulim za petelinje perje, naj predstavim odprto katedro.

Zametki OK segajo še tja v leto 1959, ko smo elektrotehniški živelj še na »Stari tehniki«, nasproti strojne fakultete. Tedaj so študentje preko skrinjice sporočali svoje želje po predavanjih z najrazličnejšimi temami. Kljub na nek način najbolj demokratskemu izboru tem pa OK ni zadovoljila v celoti. Ni imela uradnega statusa; program predavanj so vodili in sestavljali ljudje, ki jim je bil to predvsem konjiček, nihče pa se ni lotil te tribune s pravo za V. Tomšič: Vloga zbor narodov v skupščinskem sistemu;

Dosad najmlađi predsednik omladinske organizacije Jugoslavije, 26-godišnji Janez Kocijančič, završio pravni fakultet, priprema doktorat, govori četiri jezika, bavi se košarkom, voli Hemingveja, a u slobodnim satima plivanje i preferans

vzetostjo in dolgoročnejšim programom. »Fakultete in visoke šole naj uporabljajo tiste oblike dela, ki jim bodo omogočile optimalno zainteresiranost študentov«.

Nekako v tem duhu se je pred tremi leti, tedaj že v novih prostorih FE na Tržaški cesti, lotil organiziranja OK prof. T. Skubic. Prvotno zamišljena vsebina OK je bila družbeno-politična. Študenti elektrotehnike kot »humanistično neizobraženi« naj bi preko OK dobili vpogled v njim tuje vede. Z leti, kot je pač narekovala potreba, pa se je oblika OK delno spremenila. Vsebinsko današnje OK najlepše prikaže program predavanj, ki še bodo v letošnjem letu:

prof. dr. F. Avčin: O življenju magnetnih domen;

T. Martelanc: Kultura majhnega naroda;
dr. S. Poberaj: Uporaba nekaterih izsledkov v fiziki plazme;
prof. F. Kumbatovič-Kalan: O gledaliških problemih;
dr. S. Soba: Narodna banka Jugoslavije in njene vplivne možnosti na gospodarsko politiko;

prof. dr. F. Dominko: Mnenja eminentnih znanstvenikov o možnostih raznih oblik življenja na drugih nebesnih telesih;
prof. dr. V. Paschke: 1. Technology and Society;

2. Personal responsibility in Science;

prof. dr. T. Skubic: Stališča o modernizaciji pouka matematike na tehniških fakultetah.

Predavanja so praviloma vsak drugi torek. Ker pa je težavno izpeljati do kraja tako obširen in zanimiv program, bodo morala biti nekatera predavanja tudi kdaj drugič. Zaradi tega, pa tudi čisto organizacijskih težav, nikjer ni že vnaprej točno določen datum posameznega predavanja niti ne vrstni red predavanj. Seveda pa to narekuje več prožnosti in več dela z obveščanjem študentov in širše javnosti.

Sam program kaže štiri osnovne vsebinske oblike OK: kulturno, družbenopolitično, strokovno, ter aktualnosti z najrazličnejših področij. Koncept OK se je torej vsebinsko in programsko močno razširil od prvotno zastavljenega. Prof. T. Skubic, predstojnik OK, namreč meni, da so študentje tehnike vse premočno seznanjeni z družbenimi dogajanjem, vse preveč specializirani v svojo stroko, ter vidi prav v razširjanju splošne izobrazbe namen in smisel OK. Seveda pa delo pri sestavi programa,

iskanje predavateljev, izbiranje tem predavanj in cel kup drugih, zato pa za brezhibno organizacijo nič manj pomembnih drobnih reči, niti najmanj ni lahko. Še zlasti, če dela pri katedri pravzaprav le en sam človek.

Fakultetna uprava, zlasti dekan prof. D. Avseca, nudi O vso podporo in pomoč. Premajhno pa je sodelovanje članov pedagoško-znanstvenega sveta, ki teme predavanj oz. program OK potrjuje. To, da se fakultetni učitelji radi odzovejo prošnji, da bi predavali, je še premalo. OK ne more povsem zaživeti, če je njeno delo zgolj odraz prizadevanj posameznikov.

Naj se lotim še odnosa tistih ljudi do OK, katerim je pravzaprav namenjena: to je študentom, in to v prvi vrsti študentom

elektrotehnike. Tudi s te strani ni stvar posebno rožnata. Predavanj, ki so tako izbrana, da bi zadovoljila kar najširši krog študentov in jim nudijo res kvaliteten vpogled v družbeno problematiko, se udeležuje običajno le majhen del kolegov. Zgodí se celo, da so študentje elektrotehnike v manjšini. Čemu pride do takega absurdnega stanja, kje je vzrok vedno manjšega zanimanja študentov za OK?

Videti je, da OK v zadnjem času ni našla tistih pravih oblik delovanja, ki bi navkljub popuščanju zainteresiranosti študentov še vedno obdržala publiko. Premalo je namreč ugotavljanje, da so predavanja pomembna za študente, da so namenjena predvsem njim, da imajo edinstveno priliko, da razširijo svoje obzorje itd. Vsega tega se zaveda le majhen del študentov, to pa je premalo.

Predavanja so sama po sebi sijajna, toda običajno so le oblika informacij in nič več. Če bi uspelo predavanja spremeniti v tolikšni meri, da bi bila nekaj več kot zgolj nize podatkov, če bi bila morda manj pretenciozna in bolj človeško preprosta, če bi uspela privedi do splošne diskusije, torej do obsega sodelovanja med publiko (študentje) in predavateljem ali

celo skupino predavateljev, tedaj bi ne samo dvignili zanimanje za OK, pač pa bi leta dobila tudi širši in globlji pomen z določenimi konkretnimi rezultati.

Seveda pa je o tem veliko lažje pisati, kot pa stvar res izvesti. Čeprav je smisel OK v neposrednem sodelovanju študentov, pa danes pri organizaciji pomaga le en sam kolega, od FO-ja pa ni mogoče govoriti o kakšni resnični pomoči. Tudi v tem vidim vzrok ali, boljše, znak popuščanja zainteresiranosti študentov. Naj še enkrat na kratko ocenim našo OK: uspela je toliko, ker si je pridobila veljavo in se eminentni predavatelji radi odzovejo povabilu, naj predavajo, ni pa uspela pritegniti študentov v celoti.

Pavel Kristan

Pojasnilo k mednarodni konferenci o Vietnamu

Zahodni Berlin 17.—18. februarja 1968

Vietnam je Spanija naše generacije. Z molkom ali z nevtralnostjo ob boju vietnamskega ljudstva si nalagamo težko breme krivde. Zato pozdravljamo iniciativo mlade generacije, ki spodbuja k protestom zoper ameriško intervencijo ... Solidariziramo se s stavkami, ki zahtevajo konec te intervencije, in z vsemi tistimi Američani, ki so odbili služiti vojaški rok ali ki so dezertirali ... Zato pozdravljamo konferenco socialističnih skupin Evrope, ki jo je sklicala SDS v podporo odporu proti ameriški intervenciji in kvizlinški vladi v Sajgonu in podpiramo težnje vietnamskega naroda, ki želi svobodno odločati o svoji prihodnosti.

Dr. Johannes Agnoli, Ilse Aichinger, Michelangelo Antonioni, Ingeborg Bachmann, Reinhard Baumgart, Prof. Norman Birnbaum, Prof. Ernst Bloch, Nicolas Born, Dr. Margherita von Brentano, Hans Christoph Buch, Prof. Noam Chomsky, Franz Josef Degenhardt, F. C. Delius, Prof. E. R. Dodds (Oxford), Dr. Ingeborg Drewitz, Günter Eich, Hans Magnus Enzensberger, Ute Erb, Dr. Jürgen Feldhoff, Hubert Fichte, Prof. Ossip K. Flechtheim, Erich Fried, Dr. Peter Furth, Prof. Helmut Gollwitzer, Prof. Wilfried Gottschalch, Sarah Haffner, Heinrich Hannover, Prof. Eduard Hapke, Dr. Walter Haseñclever, Rolf Haufs, Prof. Hans Werner Henze, Günter Herburger, Wolfgang Hildesheimer, Prof. E. J. Hobsbawm (London), Dr. Peter Hübner, Prof. Michael Landmann, Dr. Reinhard Lettau, Horst Mahler, Ernest Mandel, Prof. Herbert Marcuse, François Maspéro, Prof. Arno J. Mayer (Princeton), Ulrike Marie Meinhof, Dr. Klaus Meschkat, Prof. Klaus Mollenhauer, Prof. Wolfgang Müller, Maurice Nadeau, Nikolaus Neumann, Wolfgang Neuss, Dr. Bahman Nirumand, Herrmann Piewitt, Dietger Pforte, Arno Ploog, Dr. F. J. Raddatz, Stefan Reisner, Hans Werner Richter, Jean Paul Sartre, Peter Schneider, Laurent Schwarz, Jürgen Seifert, Prof. Jacob Taubes, Mary Tucholsky, Prof. Kenneth Tynan (South Kensington), Bernhard Vesper-Triangel, Dr. Klaus Wagenbach, Martin Walser, Prof. Gertrud Weismantel, Gunnilla Weiss, Peter Weiss, Prof. Raymond Williams, Prof. Richard Wollheim (London), Monica Vitti, Peter Paul Zahn, Gerhard Zwerenz.

G. F.